

Adroddiad i'r:	Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol
Dyddiad y Cyfarfod:	25 Mawrth 2015
Aelod / Swyddog Arweiniol:	Y Cyngorydd Julian Thompson-Hill/ Paul McGrady
Awdur yr Adroddiad:	Richard Weigh, Prif Gyfrifydd
Teitl:	Proses y Gyllideb 2015/16 – 2016/17

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

Mae'r adroddiad yn rhoi diweddariad ar y broses i ddarparu'r gyllideb refeniw ar gyfer 2015/16 a 2016/17.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

I roi'r wybodaeth ddiweddaraf am y sefyllfa gyfredol.

3. Beth yw'r Argymhellion?

Ystyried y diweddariad diweddaraf a gwneud sylwadau fel y bo'n briodol.

4. Manylion yr Adroddiad

Ers y diweddariad diwethaf, mae cyllideb 2015/16 wedi'i gosod. Bydd y broses yn awr yn canolbwyntio ar weithredu arbedion 2015/16 a darparu cyllideb 2016/17. Mae cyfres gyntaf gweithdai'r gyllideb ar gyfer yr aelodau yn canolbwyntio ar gynigion arbedion ar gyfer 2016/17 wedi'i threfnu: Cynhaliwyd y cyntaf ar 23 Chwefror ac mae'r ail wedi'i drefnu ar gyfer 26 Mawrth. Mae'r ddwy sesiwn hon yn canolbwyntio ar y cynigion a ohiriwyd o weithdai blaenorol y gyllideb.

Gobeithir y bydd modd cyflwyno cyfres o gynigion ar gyfer 2016/17, gan gynnwys yr eitemau a drafodwyd yn y ddau weithdy diwethaf, i'r Cyngor ym mis Mehefin i'w cymeradwyo.

Mae gweithdai eraill ynglŷn â'r gyllideb wedi'u trefnu ar gyfer 5 Mehefin, 26 Hydref a 14 Rhagfyr. Wrth ddatblygu proses 2016/17 ymhellach, efallai y bydd angen trefnu mwy o weithdai. Cynigir y bydd gweithdy mis Mehefin yn ystyried cynigion amlinellol gan UDG/ UDA| ac unrhyw gynigion gan aelodau etholedig, ac rydym wedi cysylltu â nhw yn ddiweddar i gynnig cyfle i gynnig opsiynau ar gyfer arbedion yn y dyfodol. Yna bydd y cynigion a nodir ym mis Mehefin yn cael eu mireinio yn ystod yr haf a'u cyflwyno i'r gweithdy ym mis Hydref gyda'r bwriad o'u cyflwyno i'r Cyngor i'w cymeradwyo ym mis Rhagfyr. Yna bydd y gweithdy ym mis Rhagfyr yn canolbwyntio ar y cynigion terfynol i gydbwysu'r gyllideb.

Y bwlch a ragwelir yn y gyllideb ar gyfer 2016/17 yw tua £8.8m. Mae arbedion o £2.7m wedi'u cymeradwyo fel rhan o'r broses gyfredol (yng nghamau 1 a 2 a gymeradwywyd ym mis Medi a Rhagfyr 2014) gan olygu mai'r blwch sy'n weddill yw tua £6.1m.

Mae siart yn dangos proses arfaethedig y gyllideb ynghlwm yn Atodiad 1. Mae'r siart yn amlinellu'r broses i ddarparu arbedion 2016/17 ac yn ategu at y broses a ddechreuodd ym mis Mawrth 2014. Mae'r 'cyfnodau' arbed y cyfeirir atynt yn golygu'r pwyntiau penderfynu a gyflwynir i'r Cyngor i'w cymeradwyo. Mae Camau 1-3 wedi'u cymeradwyo eisoes ac felly mae'r siart yn dechrau yng Ngham 4.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

Mae rheolaeth effeithiol o gyllideb y cyngor a chyflawni'r strategaeth gyllidebol a gytunwyd yn sylfaen i weithgareddau ym mhob maes, gan gynnwys blaenoriaethau corfforaethol.

6. Faint fydd hyn yn ei gostio a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

Mae angen i'r cyngor i sicrhau arbedion o tua £17m dros y ddwy flynedd ariannol nesaf.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb a gynhaliwyd ar y penderfyniad?

Bydd Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb yn cael ei gwblhau ar gyfer yr holl gynigion perthnasol wrth i'r broses ddatblygu.

8. Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd gyda'r Pwyllgorau Archwilio ac eraill?

Mae adroddiadau blaenorol wedi amlygu'r broses ymgynghori sylweddol a gynhaliwyd i ddarparu cyllidebau 2015/16 a 2016/17 ac amlygir y rhain isod eto.

Yn ogystal ag adroddiadau rheolaidd ar y broses i'r Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol, mae proses y gyllideb wedi'i ystyried gan UDG, UDA, Briffio'r Cabinet a Briffio'r Cyngor. Mae cynigion penodol wedi'u hadolygu gan y pwyllgorau archwilio ac roedd un yn seiliedig ar argymhellion gan grŵp tasg a gorffen aelodau / swyddogion.

Erbyn diwedd y broses pennu cyllideb 2015/16, roedd deg gweithdy cyllideb wedi'u cynnal gydag aelodau etholedig er mwyn archwilio cyllidebau gwasanaethau ac ystyried cynigion cyllidebau. Mae pum gweithdy pellach wedi'u trefnu i ystyried cynigion a diwallu bwlch cyllideb 2016/17.

Cynhaliwyd ymarfer ymgysylltu â'r cyhoedd i ystyried effaith cynigion y gyllideb. Yn ogystal â hyn, roedd y cyngor wedi hysbysu'r holl gynghorau Tref

a Chymuned ynglŷn â'r toriadau arfaethedig a chynnal cyfarfod ar gyfer yr holl gynghorau i drafod y cynigion. Mae trafodaethau'n parhau rhwng rhai o wasanaethau'r cyngor sir a rhai cynghorau tref ynglŷn ag effaith y cynigion ac os byddai cynghorau tref yn ystyried ariannu rhai o'r gweithgareddau os gwneir y toriadau.

Mae'r cyngor wedi ymgynghori â'i bartneriaid trwy'r Bwrdd Gwasanaethau Lleol ar y Cyd a chafwyd trafodaethau penodol gyda'r Heddlu.

Mae'r holl aelodau o staff wedi derbyn gwybodaeth ynglŷn â'r broses o osod y gyllideb a phan fydd cynigion yn newid i fod yn benderfyniadau, ymgynghorir yn llawn â'r staff yr effeithir arnynt, yn unol â pholisïau a gweithdrefnau AD y Cyngor.

Ymgynghorwyd â'r Undebau Llafur trwy'r Cydbwyllgor Ymgynghorol Lleol. Cytunwyd ar broses ar gyfer ymgysylltu â staff a'u cynrychiolwyr Undeb Llafur yn CBYLI ym mis Medi ac mae'n cael ei weithredu.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid.

Mae'r broses hon yn parhau i fod yn heriol iawn gyda rhai penderfyniadau anodd eu gwneud ar hyd y ffordd. Mae ymrwymiad a chefnogaeth aelodau etholedig yn y broses o wneud penderfyniadau ac archwilio'r broses yn hanfodol.

Mae'r fframwaith rheoli risg a gynigir i reoli gweithrediad arbedion cyllideb 2015/16 wedi'i amlygu isod.

10. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

Dyma'r cyfnod ariannol mwyaf heriol y mae'r cyngor wedi ei wynebu a byddai methu a chyflawni strategaeth gyllideb effeithiol yn rhoi mwy o bwysau ar wasanaethau yn y dyfodol.

Mae rheoli risg y broses yn ystyriaeth allweddol gan y Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol ac mae risgiau penodol wedi'u codi yn yr adroddiadau blaenorol. Cyflwynwyd risgiau posibl gweithredu pob cynnig i gael arbedion yn y gweithdai wrth iddynt gael eu datblygu. Fodd bynnag, i ategu at hyn, roedd sesiwn Uwch Dîm Arweinyddiaeth y Cyngor yn canolbwyntio ar reoli risg y broses ar 5 Chwefror a chynigwyd dylai bod pedair elfen i'r fframwaith rheoli risg yn ategu at weithredu arbedion cyllidebol 15/16 a nodir hyn yn y tabl isod:

Effaith	Dull Monitro / Adrodd
Ariannol	Mesurir gan Gyllid gyda'r Pennaeth Gwasanaeth - ei adrodd yn fisol i'r Cabinet fel rhan o'r Adroddiad Cyllid.
Perfformiad	Mesurir gan Wella a Moderneiddio Busnes gyda'r Pennaeth Gwasanaeth. Ei adrodd i'r aelodau trwy Archwilio a /neu'r Cabinet.
Risg	Mesurir gan Wella a Moderneiddio Busnes / Archwilio Mewnol / Pennaeth Gwasanaeth. Adroddiadau

	rheolaidd i'r Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol.
Archwilio Archwilio	Cadeiryddion / Is-Gadeiryddion i adolygu'r adroddiadau uchod a'u galw i mewn fel y bo'n briodol.

Bydd Pennaeth Cyllid ac Asedau yn gadael y cyngor ar ddiwedd mis Mai. Er mwyn sicrhau nad oes risg i broses y gyllideb a bod cyfnod trosglwyddo llyfn, bydd y Prif Gyfrifydd yn arwain y broses dros y tri mis nesaf gyda chefnogaeth cefndirol gan Bennaeth Cyllid. Mae hyn yn ategu at broses 2015/16 lle y cynorthwyodd y Prif Gyfrifydd i'w datblygu a'u darparu.

11. Pŵer i wneud y Penderfyniad:

Mae'n ofynnol i awdurdodau lleol o dan Adran 151, Deddf Llywodraeth Leol 1972 wneud trefniadau ar gyfer gweinyddu eu materion ariannol yn briodol.